2014 m. sausio 16 d., ketvirtadienis

P7_TA(2014)0039

2013 m. Serbijos pažangos ataskaita

2014 m. sausio 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Serbijos 2013 m. pažangos ataskaitos (2013/2880(RSP))

(2016/C 482/17)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į 2003 m. birželio 19–20 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimui Salonikuose pirmininkavusios valstybės narės išvadas dėl Vakarų Balkanų šalių stojimo į Europos Sąjungą perspektyvos,

— atsižvelgdamas į 2008 m. vasario 18 d. Tarybos sprendimą 2008/213/EB dėl Europos partnerystės su Serbija, įskaitant Kosovą, kaip apibrėžta 1999 m. birželio 10 d. Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijoje Nr. 1244, principų, prioritetų ir sąlygų, panaikinantį Sprendimą 2006/56/EB ([1]),

— atsižvelgdamas į 2011 m. spalio 12 d. Komisijos nuomonę dėl Serbijos paraiškos dėl narystės Europos Sąjungoje (SEC(2011)1208) ir į 2011 m. spalio 12 d. Komisijos komunikatą „2011–2012 m. plėtros strategija ir pagrindiniai uždaviniai“ (COM(2011)0666),

— atsižvelgdamas į 2012 m. gruodžio 11 d. Bendrųjų reikalų tarybos išvadas dėl plėtros ir stabilizacijos ir asociacijos proceso,

— atsižvelgdamas į Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Serbijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimą (SAS), kuris įsigaliojo 2013 m. rugsėjo 1 d.; atsižvelgdamas į 2013 m. lapkričio mėn. vykusį pirmąjį Stabilizacijos ir asociacijos parlamentinio komiteto, atsakingo už Europos Parlamento ir Serbijos Nacionalinės Asamblėjos nuolatinio dialogo užmezgimą, susitikimą;

— atsižvelgdamas į JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1244 (1999), 2010 m. liepos 22 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo (TTT) patariamąją nuomonę dėl vienašališkos Kosovo nepriklausomybės deklaracijos suderinamumo su tarptautine teise klausimo ir 2010 m. rugsėjo 9 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją, kuria pripažįstamas nuomonės turinys ir teigiamai vertinamas ES pasirengimas padėti plėtoti Belgrado ir Prištinos dialogą ([2]),

— atsižvelgdamas į 2013 m. kovo 18–19 d. vykusio septintojo ES ir Serbijos tarpparlamentinio susitikimo bendrą pareiškimą,

— atsižvelgdamas į Energijos bendrijos sutartį, kuri įsigaliojo 2006 m. liepos 1 d. ir kurią pasirašė Serbija, taip pat 2012 m. spalio 18 d. Energijos bendrijos sprendimą Nr. D/2012/04/MC/EnC dėl Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos 2009/28/EB įgyvendinimo ir iš dalies keičiančio Energijos bendrijos sutarties 20 straipsnį, kuriame nustatomi privalomi tikslai,

— atsižvelgdamas į 2007 m. lapkričio 8 d. ES ir Serbijos susitarimą dėl readmisijos ([3]) ir 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1244/2009, iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 539/2001, nustatantį trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus ([4]),

— atsižvelgdamas į savo 2013 m. spalio 22 d. rezoliuciją dėl Europos Sąjungos pasirengimo narystei fondų biudžeto valdymo teismų sistemų ir kovos su korupcija srityse šalyse kandidatėse ir galimose šalyse kandidatėse ([5]) ir joje pateiktas pastabas dėl Serbijos,

([1]) OL L 80, 2008 3 19, p. 46.
([2]) A/RES/64/298.
([3]) OL L 334, 2007 12 19, p. 46.
([4]) OL L 336, 2009 12 18, p. 1.
([5]) Priimti tekstai, P7_TA(2013)0434.

2014 m. sausio 16 d., ketvirtadienis

— atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadas,

— atsižvelgdamas į Serbijos stojimo į ES derybų grupės sudarymą,

— atsižvelgdamas į 2013 m. spalio 16 d. Komisijos parengtą Serbijos 2013 m. pažangos ataskaitą (SWD(2013)0412),

— atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį,

A. kadangi 2013 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Taryba nusprendė pradėti derybas dėl Serbijos stojimo į ES ir ne vėliau kaip 2014 m. sausio mėn. surengti pirmą tarpvyriausybinę konferenciją, taip dar kartą patvirtindama Serbijos europinę perspektyvą, vadovaudamasi ES įsipareigojimais visam Vakarų Balkanų regionui,

B. kadangi Serbija ėmėsi svarbių veiksmų, siekdama normalizuoti santykius su Kosovu, ir todėl 2013 m. balandžio 19 d. sudarytas pirmas susitarimas dėl santykių normalizavimo principų, taip pat ėmėsi priemonių, kad pakankamai vykdytų stabilizacijos ir asociacijos proceso politinius kriterijus ir sąlygas; kadangi derybos dėl stojimo į ES yra griežta reformų įgyvendinimo stebėsenos priemonė,

C. kadangi 2013 m. rugsėjo 25 d. Komisija ir Serbija pradėjo *acquis* peržiūros procesą, pradėdamos nuo 23 derybų skyriaus „Teisminės institucijos ir pagrindinės teisės“;

D. kadangi Serbija, kaip kiekviena narystės ES siekianti šalis, turi būti vertinama pagal tuos pačius kriterijus atsižvelgiant į jos nuopelnus šiuos kriterijus vykdant, įgyvendinant ir jų laikantis;

E. kadangi ES teisinės valstybės principui savo plėtros politikos srityje skiria didžiausią svarbą;

F. kadangi turi būti visapusiškai užtikrintas teisinės sistemos dėl mažumų apsaugos įgyvendinimas, visų pirma švietimo, kalbos vartojimo ir galimybės naudotis žiniasklaidos ir religinėmis paslaugomis gimtąja kalba, srityse;

G. kadangi Komisija pabrėžė, kad būtina stiprinti ekonomikos valdymą visose Vakarų Balkanų šalyse;

1. laukia oficialios derybų dėl stojimo su Serbija pradžios – tai turėtų įvykti per pirmąją ES ir Serbijos tarpvyriausybinę konferenciją 2014 m. sausio 21 d.; mano, kad tarpvyriausybinė konferencija – tai istorinis žingsnis Serbijos europinės integracijos procese, rodantis ES įsipareigojimą plėtros procesui; ragina Serbijos valdžios institucijas, vykdant tolesnį darbą po konferencijos, šalyje aktyviau įgyvendinti su ES susijusias reformas, kad būtų patenkinti Serbijos piliečių sklandaus stojimo į ES proceso lūkesčiai ir paskatintas ekonomikos atgaivinimas, nes narystės ES perspektyva būtų reali;

2. palankiai vertina Serbijos vyriausybės parodytą įsipareigojimą Europos integracijos procesui ir ragina Serbiją toliau vykdyti sistemines socialines ir ekonomines reformas, kurios sudarytų sąlygas imtis ir veiksmingai įgyvendinti būsimos narystės prievoles; pabrėžia, kad reformų įgyvendinimas ir toliau lieka pagrindinis sėkmingo integracijos proceso rodiklis, todėl primygtinai ragina valdžios institucijas aktyviau įgyvendinti reformas šiose srityse: teisminių institucijų, kovos su korupcija, viešojo sektoriaus, gynybos ir saugumo sektorių civilinės kontrolės, energetikos politikos (ypač daug dėmesio skiriant energijos taupymui ir atsinaujinantiesiems energijos ištekliams), žiniasklaidos laisvės, visų mažumų ir pažeidžiamų grupių apsaugos, taip pat jų pagrindinių teisių, struktūrinių ekonomikos pokyčių, socialinio dialogo, verslo aplinkos gerinimo ir tvaraus gamtos išteklių valdymo;

3. palankiai vertina tai, kad 2013 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojo Stabilizacijos ir asociacijos susitarimas ir 2013 m. spalio 21 d. buvo sušauktas pirmasis Stabilizacijos ir asociacijos tarybos posėdis; pabrėžia, kad SAS įsigaliojimas – tai svarbus Serbijos žingsnis siekiant Europos integracijos ir kartu bendras pagrindas Serbijai ir ES stiprinti savo bendradarbiavimą nustatant politinius kriterijus, derinant su *acquis* ir rengiantis būsimam Serbijos dalyvavimui bendrojoje rinkoje; ragina visas atitinkamas šalis kartu atsakingai dirbti;

4. palankiai vertina tai, kad per aukšto lygio dialogą 2013 m. balandžio 19 d. Serbijos ir Kosovo ministrai pirmininkai sudarė pirmą susitarimą dėl santykių normalizavimo principų ir tai suteikė galimybių imtis tolesnių Serbijos ir Kosovo europinės integracijos proceso veiksmų; palankiai vertina veiksmus, kurių abi šalys ėmėsi ligi šiol, siekdamos įgyvendinti šį susitarimą, ir ragina valdžios institucijas sąžiningai ir laiku toliau įgyvendinti visus iki šiol sudarytus susitarimus; teigiamai vertina susitarimus dėl telekomunikacijų ir energetikos, pasiektus per 2013 m. rugsėjo 8 d. dialogą; visų pirma ragina Serbiją ir Kosovą aktyviai ir konstruktyviai bendradarbiauti su Europos Sąjungos teisinės valstybės misija (EULEX) dėl savitarpio teisinės pagalbos susitarimo įgyvendinimo siekiant išspręsti vis didėjantį prašymų dėl turto Kosove skaičiaus klausimą; ragina abi puses išlaikyti šį konstruktyvų požiūrį, kol tariamasi dėl prieštaringų ir opių klausimų, kuriuos dar reikia nuodugniau išsiaiškinti ir dėl jų susitarti; ragina abi šalis toliau spręsti dingusių asmenų klausimą ir šiuo požiūriu palankiai vertina pirmuosius dingusių asmenų darbo grupės, kuriai vadovauja Raudonasis Kryžius, veiklos rezultatus; pripažįsta, kad įdėta pastangų siekiant sumažinti tarp Serbijos ir Kosovo vykstančią šešėlinę prekybą; pažymi, kad reikės nuolatinių Serbijos ir Kosovo lyderių pastangų siekiant integruoti Serbijos mažumą į Kosovo visuomenę ir labiau suartinant etnines albanų ir serbų bendruomenes;

5. palankiai vertina 2013 m. lapkričio 3 d. pirmą kartą visame Kosove vykusius vietos rinkimus, visų pirma matomą rinkėjų aktyvumą serbų dominuojamose savivaldybėse į pietus nuo Ibaro upės, taip pat apskritai sklandžiai vykusius vietos rinkimus Kosove (taip jie buvo įvertinti ES rinkimų stebėjimo misijos preliminariame pareiškime), kaip svarbų žingsnį formuojant serbų savivaldybių bendruomenę, nes tai sudaro normalizavimo proceso dalį; teigiamai vertina Belgrado ir Prištinos pastangas užtikrinti, kad rinkimai būtų taikūs ir būtų laikomasi demokratijos normų; griežtai smerkia smurtą ir nuolatinį bauginimą šiaurės Mitrovicos ir Zvečano savivaldybėse ir ragina Serbijos valdžios institucijas imtis visų reikiamų priemonių, kad būtų sudarytos sąlygos patraukti smurto kaltininkus baudžiamojon atsakomybėn; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į Serbijos lyderių įsipareigojimą užtikrinti, kad asmenys, atsakingi už smurto protrūkį, atsakytų už savo veiksmus; pažymi, kad reikės tolesnių aktyvių pastangų siekiant išardyti organizuoto nusikalstamumo tinklą ir jo ryšius su vietos politiniu elitu, taip pat iš naujo užtikrinti teisinės valstybės principą šiaurinėje Kosovo dalyje; pritaria Serbijos politiniams lyderiams, kurie aktyviai skatino Kosove gyvenančius etninius serbus dalyvauti rinkimuose, tačiau kartu pažymi, kad Belgradas neturėtų slopinti politinio pliuralizmo Kosovo serbų bendruomenėje agituodamas už kurią nors konkrečią partiją ar kandidatų sąrašą;

6. pabrėžia, kad reikia skaidriau informuoti apie Belgrado ir Prištinos dialogo rezultatus ir į įgyvendinimo procesą įtraukti atitinkamų šalių parlamentus ir pilietinę visuomenę; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad Serbijos ir Kosovo derybininkai privalo didinti visuomenės pasitikėjimą ir siekti užmegzti ryšius su piliečiais – moterimis ir vyrais; ragina Serbijos valdžios institucijas Belgrade, Mitrovicoje ir į pietus nuo Ibaro upės dėti daugiau pastangų siekiant padidinti Kosovo serbų ir albanų bendruomenių sąveiką, visų pirma skatinant mokyklas ir bendruomenės centrus mokyti albanų kalbos; pabrėžia, kad Kosovo albanai taip pat turi būti aktyviai skatinami daugiau bendrauti su aplinkinėmis serbų bendruomenėmis ir išmokti serbų kalbą, nes tai labai svarbi integracijos į serbų bendruomenę Kosovo visuomenėje, būsimo dialogo ir dviejų bendruomenių valdymo dalis;

7. apgailestauja dėl nuolatinių sunkumų, su kuriais susiduria ES piliečiai, vykdami iš Kosovo į Serbiją ir po to išvykdami iš Serbijos į trečiąją šalį, nes Serbija nepripažįsta Kosovo išorės sienų, ir dėl tvirtinimo, kad pirmas atvykimas į Kosovą yra neteisėtas atvykimas į Serbiją; be to, apgailestauja, kad Serbijos pasienio policijos antspaudai dėl anuliavimo yra dedami ant Kosovo antspaudų užsienio šalių pasuose; ragina Serbiją persvarstyti šią politiką kaip stiprų pasitikėjimą kuriančią priemonę, kuri yra būtinas žingsnis siekiant normalizuoti santykius su Kosovu ir konkreti priemonė skatinant tolesnę ES integraciją laisvo judėjimo dvasia;

8. ragina Serbijos ir kaimyninių šalių valdžios institucijas toliau rodyti gerą valią ir visapusiškai bendradarbiauti bei remti Specialiąją tyrimų darbo grupę, kuri įsteigta atsižvelgiant į 2010 m. gruodžio mėn. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos ataskaitą, ir ragina paspartinti jos darbą;

9. palankiai vertina Serbijos vyriausybės konstruktyvų požiūrį į santykius su kaimyninėmis valstybėmis, nes tai padėjo pasiekti esminės pažangos tiek regionų bendradarbiavimo, tiek glaudesnių ryšių su ES požiūriais; pakartoja, kad itin svarbus regioninis bendradarbiavimas energetikos, kovos su organizuotu nusikalstamumu ir transporto tinklų plėtros klausimais, taip pat susitaikymas ir laipsniškas dvišalių klausimų su kaimyninėmis šalimis sprendimas, visų pirma siekiant pažangos įveikiant nesenų konfliktų padarinius, o tuomet – siekiant sėkmingos Serbijos integracijos į ES; ragina valdžios institucijas glaudžiai bendradarbiauti su buvusiosios Jugoslavijos šalimis siekiant išspręsti likusias teisių perėmimo problemas, taip pat tinkamu laiku visapusiškai įgyvendinti visus dvišalius susitarimus su kaimyninėmis šalimis; ragina Serbiją dėti daugiau pastangų siekiant išspręsti likusiais problemas, susijusias su Kroatija, ypač dingusių asmenų, sienos demarkacijos ir karo

nusikaltimų nagrinėjimo klausimus, ir taip panaikinti kliūtis, kurios trukdo atsiimti abipusius ieškinius dėl genocido, iškeltus Tarptautiniame Teisingumo Teisme; ragina Belgrado valdžios institucijas aktyviai remti ir palengvinti konstitucinius pokyčius Bosnijoje ir Hercegovinoje, kuriais siekiama suderinti rinkimų teisės aktus su Europos žmogaus teisių teismo (EŽTT) sprendimu D. Sejdićiaus ir J. Finci byloje, taip pat sustiprinti ir racionalizuoti Bosnijos ir Hercegovinos valstybės institucijas, kad šalis galėtų daryti pažangą siekdama ES narystės;

10. pripažįsta pastarojo meto pažangą nustatant masinių kapaviečių vietas ir identifikuojant dingusius asmenis per karus su Kroatija ir Bosnija ir Hercegovina ir primygtinai ragina Serbijos valdžios institucijas atlikti nuodugnesnius archyvų ir buvusiosios Jugoslavijos liaudies armijos pareigūnų tyrimus;

11. ragina Serbiją užtikrinti griežtą stojimo derybų proceso parlamentinę priežiūrą; pakartoja, kad labai svarbu sudaryti parlamentui galimybes ankstyvuoju etapu dalyvauti prisiimtų įsipareigojimų įtraukimo į teisę procese ir į jį įtraukti pilietinę visuomenę taikant konstruktyvių konsultacijų mechanizmą per visą stojimo procesą, nes jai tenka svarbus vaidmuo kritiškai stebėti, kaip bus toliau vykdomos europinės reformos, taip pat užtikrinant, kad visuomenėje įsišaknytų dialogas ir geri kaimyniniai santykiai su Serbijos kaimynėmis; palankiai vertina bendradarbiavimą su Kroatija ir Juodkalnija dedant pastangas dalytis geros praktikos pavyzdžiais remiantis nesena patirtimi ir siekiant, kad Serbijos stojimo procesas būtų spartesnis ir sklandesnis;

12. palankiai vertina tai, kad priimta teisminių institucijų reformos 2013–2018 m. strategija ir veiksmų planas, parengti remiantis pagrindiniais teisminių institucijų nepriklausomumo, nešališkumo, kompetencijos, kokybės ir laisvės nuo politinio kišimosi principais; primygtinai ragina intensyviau vykdyti šią reformą vadovaujantis Venecijos komisijos rekomendacijomis, visų pirma dėl parlamento vaidmens skiriant teisėjus ir prokuratūros nepriklausomumo, ir atsižvelgiant į 23 derybų skyriaus peržiūros procesą, kuris pradėtas 2013 m. rugsėjo 25 d.; pabrėžia, kad svarbu stiprinti Aukštųjų teismų ir valstybinės prokuratūros tarybų nepriklausomumą ir sumažinti neišspręstų bylų skaičių, nes tai būtina sėkmingo viso reformų proceso sekos nustatymo sąlyga; ragina valdžios institucijas teikti visus reikiamus išteklius Teisės akademijai, kuri galėtų padėti užtikrinti nuopelnais grindžiamą įdarbinimą; pabrėžia, kad būtinas nuolatinis teisėjų ir prokurorų mokymas sprendžiant sudėtingas finansinių ir ekonominių nusikaltimų bylas; primygtinai ragina atsakingas valdžios institucijas užtikrinti skaidrų ir nuopelnais grindžiamą teisėjų ir prokurorų skyrimo procesą, taip pat patikimus rezultatus teismo darbuotojams iškeltose drausmės bylose; toliau primygtinai teigia, kad būtina užtikrinti laiku vykdomą teisingumą, kartu suvienodinti jurisprudenciją, skelbti visus teismų sprendimus ir užtikrinti galimybę lengvai su jais susipažinti nedelsiant po to, kai bylos priimamos ir paskirstomos atsitiktinai visiems teismams; yra susirūpinęs dėl teisinio neapibrėžtumo, kurį lemia tai, kad didelis skaičius teisėjų vykdo šias pareigas laikinai; pakartoja, kad stiprios ir nepriklausomos teisminės institucijos labai svarbios siekiant užtikrinti Serbijos pajėgumą atitikti narystės ES kriterijus;

13. siūlo iš dalies pakeitus įstatymą dėl restitucijos pašalinti visus procedūrinius restitucijos natūra trukdžius ir teisines kliūtis; taip pat ragina Serbijos vyriausybę visapusiškai ir nediskriminuojant įgyvendinti įstatymą dėl reabilitacijos; pažymi, kad jis turėtų būti įgyvendinamas laikantis pagrindinių baudžiamosios teisės principų, pvz., nekaltumo prezumpcijos principo;

14. džiaugiasi, kad patvirtinta 2013–2018 m. nacionalinė kovos su korupcija strategija ir veiksmų planas, ir pabrėžia, kad, siekiant juos prasmingai įgyvendinti, reikalingas nenutrūkstamas darbas, kaip ES nustatytų sąlygų, be kurių stojimas nėra įmanomas, dalis; pabrėžia, kad siekiant tinkamai įgyvendinti strategiją svarbu užtikrinti pakankamą finansavimą; pabrėžia, kad politinė valia yra labai svarbi norint, jog aukšto lygio pareigūnų korupcijos atvejų tyrimai, įskaitant 24 privatizavimo atvejus, į kuriuos ypatingą dėmesį atkreipė Kovos su korupcija taryba, būtų sėkmingi ir už šiuos nusikaltimus būtų nubausta; todėl palankiai vertina pirmuosius rezultatus ir galutinius apkaltinamuosius nuosprendžius, priimtus kovojant su korupcija; taip pat pabrėžia, kad, siekiant spręsti sudėtingas sisteminės korupcijos bylas ir vykdyti finansinius tyrimus, reikia stiprinti institucijų, ypač teisminių institucijų ir prokuratūrų, pajėgumus, įtvirtinti jose teisinės valstybės principą ir stiprinti agentūrų bendradarbiavimą; mano, kad turėtų būti sustiprinta Kovos su korupcija agentūros teisinė kompetencija ir jai skirta daugiau išteklių; pabrėžia, kad visų politinių partijų finansavimas turi būti skaidrus ir atitikti ES standartus; ragina valdžios institucijas priimti įstatymą dėl informatorių ir užtikrinti, kad jis būtų nedelsiant ir sklandžiai įgyvendintas kaip būtina kovos su korupcija strategijos dalis;

15. pažymi, kad regione plačiai paplitusi korupcija ir organizuotas nusikalstamumas, ir tai taip pat yra kliūtis Serbijos demokratiniam, socialiniam ir ekonominiam vystymuisi; mano, kad regioninė strategija ir glaudesnis visų regiono šalių bendradarbiavimas yra labai svarbūs siekiant veiksmingiau spręsti šiuos klausimus;

16. pripažįsta, kad moterys yra svarbus Serbijos visuomenės pokyčius skatinantis veiksnys; atkreipia dėmesį į tai, kad po 2012 m. rinkimų pagerėjo atstovavimas moterims parlamente; ragina Serbijos valdžios institucijas dėti tolesnes pastangas siekiant užtikrinti vienodą atstovavimą; pabrėžia, kad moterys vis dar diskriminuojamos darbo rinkoje ir kituose visuomenės sektoriuose ir kad joms vis dar nėra tinkamai atstovaujama politiniame šalies gyvenime, įskaitant vietas vyriausybėje; pabrėžia, kad veiksmingas galiojančių teisės aktų dėl nediskriminavimo ir lyčių lygybės įgyvendinimas ir tolesnis administracinių gebėjimų stiprinimas išlieka pagrindiniais uždaviniais, ir primygtinai ragina Serbijos valdžios institucijas dėti daugiau pastangų siekiant spręsti šiuos klausimus;

17. ragina valdžios institucijas užtikrinti liudytojų apsaugos programos patikimumą ir profesionalumą, taip pat suteikti šiai programai pakankamai išteklių, kad teisminės institucijos galėtų veiksmingai tęsti savo su karo nusikaltimais ir organizuotu nusikalstamumu susijusių bylų nagrinėjimą; atkreipia dėmesį į tai, kad dėl didelių liudytojų apsaugos programos trūkumų daugelis buvusių policijos pareigūnų savanoriškai atsisakė joje dalyvauti;

18. dar kartą reiškia didelį susirūpinimą dėl Konstitucinio Teismo sprendimo, kuriuo panaikinamos Voivodinos autonominės provincijos garantuotos 22 kompetencijos, todėl liko itin daug neišspręstų klausimų, kuriuos būtina išspręsti; atsižvelgdamas į tai, ragina laikytis teisinės valstybės ir subsidiarumo principų; be to, dar kartą primena šalims, kad laikantis Konstitucijos įstatymas dėl autonominės provincijos finansavimo turėjo būti priimtas iki 2008 m. pabaigos; taigi ragina vyriausybę ilgiau nedelsiant pateikti šį klausimą parlamentui, nes tai būtina norint užtikrinti, kad Serbijoje gyvuotų demokratija ir teisinė valstybė;

19. pabrėžia konstruktyvaus socialinio dialogo svarbą siekiant ekonominio vystymosi Serbijoje; primygtinai ragina vyriausybę skatinti tikrai nepriklausomų sąjungų ir darbuotojų organizacijų pajėgumų stiprinimą, taip pat sukurti pagrindą ir politinę erdvę socialiniam dialogui ir kolektyvinėms sutartims;

20. atkreipia dėmesį į tai, kad itin svarbu visais lygmenimis remti ir ginti žmogaus teises, pagrindines laisves ir nediskriminavimo principą; palankiai vertina tai, kad priimta kovos su diskriminacija strategija, ir pabrėžia, kad itin svarbu ją įgyvendinti; teigiamai vertina ligi šiol pasiektą pažangą, tačiau ir toliau yra susirūpinęs dėl diskriminacijos lygio šalyje ir ragina gerbti visas mažumas atsižvelgiant į jų pilietybę, etninę priklausomybę, lytį ir seksualinę orientaciją ir užtikrinti socialines ir ekonomines bei kultūrines teises; atkreipia dėmesį į tai, kad ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas toms asmenų grupėms, kurioms kyla didesnis diskriminacijos ir diskriminacinės praktikos pavojus, pvz., romų, moterų, neįgaliųjų ir vaikų grupėms; ragina tinkamai įgyvendinti Serbijos strategiją dėl romų; ragina užtikrinti geresnę moterų teisių apsaugą ir lyčių lygybės politiką ir pabrėžia būtinybę visapusiškai įgyvendinti JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 1325 ir integruoti lyčių aspektą į visą atitinkamą valstybės politiką; griežtai smerkia valdžios institucijų sprendimą uždrausti gėjų eitynes Belgrade, planuotas surengti 2013 m. rugsėjo mėn., kaip ir praėjusiais dvejais metais, ir ragina teikti politinę paramą lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių asmenų (LGBTI) žmogaus teisėms aukščiausiu politiniu lygmeniu; primygtinai teigia, kad visiems piliečiams ir mažumų atstovams, įskaitant LGBTI mažumą, turi būti užtikrinta teisė į viešą susirinkimą; ragina Serbijos valdžios institucijas parengti aktyvų metodą siekiant veiksmingesnės LGBTI asmenų įtraukties; ragina vyriausybę per visus metus dėti daugiau pastangų visapusiškai kovojant su smurtaujančiomis grupuotėmis, kurios siekė sutrikdyti taikias LGBTI bendruomenės demonstracijas ir rengė išpuolius, siekiant užkirsti kelią šioms grupuotėms kenkti teisinei valstybei ir žmogaus teisių įgyvendinimui Serbijoje; be to, ragina Serbijos valdžios institucijas šalinti sukrečiančių dešimtojo dešimtmečio smurtinių įvykių padarinius kaip ilgalaikės strategijos, kuria siekiama sumažinti chuliganizmo ir savivalės pasikartojimo grėsmę, dalį;

21. pabrėžia, kad aktyvios ir nepriklausomos pilietinės visuomenės organizacijos (PVO) atlieka labai svarbų vaidmenį stiprinant ir konsoliduojant demokratinius ir politinius šalies procesus; pripažįsta, kad PVO ir moterų organizacijos atliko svarbų darbą, susijusį su LGBT teisių rėmimu, kova su smurtu prieš moteris, didėjančiu moterų dalyvavimu politikoje, pastangomis kurti taiką ir pilietinės visuomenės, kaip sergėtojos, vaidmeniu; pabrėžia dialogo su PVO svarbą ir pažymi esminį pilietinės visuomenės veikėjų vaidmenį prisidedant prie glaudesnio regioninio bendradarbiavimo socialiniais ir politiniais klausimais; palankiai vertina tai, kad pagerėjo vyriausybės bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis (NVO), tačiau ragina plačiau konsultuotis formuojant politiką, įskaitant politikos priemonių ir teisės aktų rengimą ir valdžios institucijų veiklos stebėseną;

2014 m. sausio 16 d., ketvirtadienis

22. ragina prisiimti tvirtesnį politinį įsipareigojimą reformuojant viešąjį administravimą ir dėti pastangas siekiant sukurti nuopelnais grindžiamą sistemą, visų pirma užtikrinant, kad būtų užbaigta kurti ir su tarptautiniais standartais visapusiškai suderinta teisės aktų sistema; apgailestauja, kad vietos valdžios institucijoms nėra taikomas valstybės tarnautojų įstatymas;

23. pabrėžia, kad Serbija ratifikavo pagrindines TDO konvencijas darbo teisių srityje, taip pat persvarstytą Europos socialinę chartiją; atkreipia dėmesį į tai, kad, nepaisant konstitucinių garantijų, darbo ir profesinių sąjungų teisės vis dar ribotos, ir ragina Serbiją toliau stiprinti šias teises; yra susirūpinęs dėl to, kad socialinis dialogas vis dar silpnas ir kad su socialiniais partneriais konsultuojamasi nereguliariai; ragina imtis tolesnių veiksmų siekiant stiprinti Ekonominę ir socialinę tarybą, kad būtų užtikrinta, jog ji galėtų imtis aktyvaus vaidmens stiprinant socialinį dialogą ir atlikti aktyvesnį konsultacinį vaidmenį teisėkūros srityje;

24. pabrėžia, kad reikia užtikrinti žiniasklaidos laisvę, todėl palankiai vertina tai, kad dekriminalizuotas garbės ir orumo įžeidimas; pažymi, kad reikia išlaikyti tvirtą ir nepriklausomą visuomeninį transliuotoją ir užtikrinti jo stabilų ir tvarų finansavimų, taip pat visišką skaidrumą žiniasklaidos priemonių nuosavybės srityje; ragina greitai įgyvendinti žiniasklaidos strategiją ir susijusius teisės aktų projektus, įskaitant sparčias visuotinės prieigos prie interneto paslaugas; yra labai susirūpinęs dėl to, kad žurnalistams nuolat grasinama, ir pakartotinai ragina valdžios institucijas baigti nagrinėti bylas dėl nužudytų žurnalistų; mano, kad reikėtų imtis tolesnių veiksmų siekiant sukurti žurnalistams saugias sąlygas, kuriomis jie galėtų veiksmingai ir be vidinės cenzūros dirbti savo darbą; ypač atkreipia dėmesį į netinkamo viešųjų lėšų naudojimo siekiant įgyti politinės įtakos pasinaudojant žiniasklaidos priemonėmis pavojų;

25. ragina Serbijos vyriausybę vis intensyviau bendradarbiauti su ES institucijomis ir užtikrinti, kad pilietinės visuomenės organizacijos turėtų geresnę prieigą prie Europos fondų, taip siekiant remti jų, kaip itin svarbių Serbijos europinės integracijos proceso veikėjų, darbą;

26. pabrėžia, kad būtina sustiprinti kovą su prekyba žmonėmis, ir ragina įforminti pareigūnų ir paslaugų teikėjų funkcijas ir pareigas nustatant nukentėjusiuosius ir nukreipiant juos į atitinkamas tarnybas;

27. dar kartą ragina valdžios institucijas, siekiant Serbijos demokratizacijos, toliau dėti pastangas ir atsikratyti buvusių komunistinių slaptųjų tarnybų palikimo; ragina Serbiją paspartinti procesą paveldėjimo klausimu, greičiau įgyvendinti turto padalijimo įsipareigojimus ir susitarimą dėl bendrų buvusios Jugoslavijos archyvų atskyrimo; atsižvelgdamas į tai, pakartoja, kad labai svarbu suteikti galimybę visapusiškai naudotis visais archyvų dokumentais, visų pirma buvusiosios Jugoslavijos slaptųjų tarnybų (UDBA) dokumentais; pakartoja savo raginimą valdžios institucijoms palengvinti prieigą prie tų archyvų, kurie susiję su buvusiomis Jugoslavijos respublikomis, ir grąžinti juos atitinkamoms vyriausybėms, jei jos paprašytų;

28. ragina Serbijos vyriausybę sudaryti galimybę ištirti buvusius diktatūros režimus, politiniu ir teisiniu požiūriu reabilituoti ir išmokėti kompensacijas nuo šių režimų nukentėjusiems asmenims ir jų šeimoms, siekiant sustiprinti socialinę sanglaudą ir užtikrinti ilgalaikę taiką ir teisingumą Serbijai dalyvaujant Europos integracijos procese;

29. ragina visoje šalyje veiksmingai įgyvendinti teisės aktus ir dvišalius bei daugiašalius susitarimus dėl tautinių ir etninių mažumų ([1]), remiantis lygybės, nediskriminavimo ir proporcingumo principais; ragina valdžios institucijas skatinti tolerancijos atmosferą ir vienodą požiūrį, nediskriminuojant jokių tautinių ir etninių mažumų, įskaitant galimybę įgyti išsilavinimą gimtąja kalba ir vartoti kalbas vietos ir regioninėse viešojo administravimo institucijose; taip pat ragina siekti pažangos norint panaikinti diskriminaciją visuose galiojančiuose įstatymuose ir praktikoje, susijusiuose su nuosavybės grąžinimu tautinių ir etninių mažumų nariams; pabrėžia tautinių mažumų tarybų svarbą, jų vaidmenį integruojant tautines mažumas, pvz., įgyvendinant tautinių mažumų asmenines ar kolektyvines teises, ir ragina valdžios institucijas užtikrinti nenutrūkstamą pakankamų finansinių išteklių teikimą jų darbui vykdyti; ragina valdžios institucijas užtikrinti sklandų rinkimų procesą per 2014 m. rinkimus į tautinių mažumų tarybas, laikantis nepriklausomų institucijų pateiktų rekomendacijų; reiškia susirūpinimą dėl galimo programų mažumų kalbomis transliavimo nutraukimo dėl paskelbto žiniasklaidos priemonių privatizavimo;

([1]) Serbija pripažįsta šias tautines ir etnines mažumas: albanus, bosnius, bulgarus, bunjevcus, kroatus, čekus, vokiečius, goranus, vengrus, makedonus, romus, rumunus, rusinus, slovakus, ukrainiečius, valakus ir kt.

30. pabrėžia poreikį energingiau spręsti romų tautybės moterų ir vyrų padėties problemą, nes jie vis dar susiduria su sunkiomis gyvenimo sąlygomis, priverstiniu iškeldinimu ir diskriminacija darbo rinkoje; ragina Serbijos valdžios institucijas užtikrinti galimybę gauti būstą ir sveikatos priežiūros paslaugas; pabrėžia, kad būtina visapusiškai suderinti teisės aktus dėl nediskriminavimo su ES politika ir taikyti visa apimantį požiūrį į romų įtrauktį; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad būtina veiksmingai stebėti įtraukties priemones, siekiant sumažinti teisės aktų ir jų įgyvendinimo atotrūkį;

31. atkreipia dėmesį į darbą, atliktą iš dalies keičiant baudžiamąjį kodeksą; tačiau pažymi, kad, priėmus pakeitimus, privačiajame sektoriuje ir toliau vyrauja teisinis neapibrėžtumas; pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl naujo 234 straipsnio dėl piktnaudžiavimo atsakinga padėtimi nuostatų, kurias įgyvendinant vis dar galimas šališkas aiškinimas, ir ragina nedelsiant panaikinti esamus neteisingus kaltinimus pagal 359 straipsnį privačiajame sektoriuje, kad šalyje vėl būtų atkurta teisinė valstybė, o Serbijos verslo bendruomenei būtų užtikrintas teisinis tikrumas;

32. primygtinai teigia, kad valstybės institucijos turi veikti skaidriai ir atskaitingai; teigiamai vertina nepriklausomų reguliavimo institucijų, pavyzdžiui, ombudsmeno ir komisaro, atsakingo už valstybinės svarbos informaciją, bei kitų institucijų atliktą darbą ir pripažįsta jų indėlį siekiant teisinės sistemos bei valstybės institucijų atskaitomybės gerinimo; primygtinai ragina valdžios institucijas sistemiškai laikytis jų rekomendacijų ir išvadų;

33. pabrėžia decentralizacijos proceso naudą ir skatina stiprinti vietos valdžios institucijų kompetenciją; apgailestauja, kad Nacionalinė decentralizacijos taryba ir toliau nevykdo savo veiklos; toliau yra itin susirūpinęs dėl teisinio netikrumo, susijusio su Voivodinos statusu, ir dėl to, kad vėluojama priimti Voivodinos nuosavus išteklius reglamentuojantį įstatymą;

34. palankiai vertina valdžios institucijų veiksmus, kuriais siekiama gerinti socialinę ir ekonominę padėtį Preševo slėnyje ir Sandžake, bet pabrėžia, kad reikia dėti daugiau pastangų, nes šie regionai lieka itin neišsivystę ir juose vis dar vyrauja aukštas nedarbo lygis; atkreipia dėmesį į tai, kad etninių albanų ir bosnių mažumos ir toliau yra nepakankamai atstovaujamos vietos administracijoje; prašo Tarybos ir Komisijos tvirtai remti tokias vystymosi strategijas;

35. dar kartą reiškia paramą REKOM iniciatyvai ir aktyviai skatina buvusiosios Jugoslavijos šalis įsteigti tarpvyriausybinę komisiją, kurios užduotis būtų nustatyti faktus apie 1991–2001 m. karų aukas ir dingusius asmenis;

36. teigiamai vertina Serbijos bendradarbiavimą su Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu buvusiajai Jugoslavijai (TBTBJ), kuris lėmė tai, kad visi įtariamieji karo nusikaltimais buvo perduoti Hagos tribunolui, kad būtų vykdomas teismo procesas, o tai yra svarbus žingsnis siekiant integracijos į ES; ragina toliau bendradarbiauti su Hagos tribunolu ir kitomis buvusiosios Jugoslavijos respublikomis, kad nukentėjusieji ir jų šeimos sulauktų teisingumo;

37. ragina vyriausybę laikytis rekomendacijų, pateiktų ESBO Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro galutinėje ataskaitoje dėl parlamento, vietinių ir išankstinių prezidento rinkimų, vykusių 2012 m. gegužės mėn., visų pirma susijusių su rinkiminių ginčų sprendimu, rinkėjų registracijos skaidrumu ir politiniu finansavimu, taip pat konsoliduoti ir suderinti Serbijos rinkimų teisinę sistemą, turint mintyje tai, kad pagal tarptautinius standartus visi rinkimų įstatymų pakeitimai turėtų būti padaryti gerokai prieš rinkimus;

38. pakartoja, kad visiškai pritaria tam, jog būtų liberalizuotas vizų režimas Vakarų Balkanų šalims, nes tai svarbus viso regiono europinės integracijos ramstis, tačiau tuo pačiu metu reiškia didelį susirūpinimą dėl didėjančio netikrų prieglobsčio prašytojų skaičiaus; atsižvelgdamas į tai, ragina valstybes nares nepiktnaudžiauti laikino vizų sustabdymo mechanizmu, patvirtintu 2013 m. rugsėjo mėn., o spręsti šį klausimą pritaikant atitinkamus teisinius pagrindus ir nurodyti Serbiją kaip saugią kilmės šalį – tai būtų pagrindinė priemonė siekiant pažaboti netikrų prieglobsčio prašytojų skaičių; taip pat ragina nacionaliniu lygmeniu imtis labiau pažeidžiamoms grupėms skirtų priemonių, ypač socialinių ir ekonominių priemonių, taip pat aktyvių priemonių, kuriomis būtų griežtai kovojama su organizuoto nusikalstamumo tinklais, dalyvaujančiais neteisėtoje prekyboje;

39. ragina Serbijos valdžios institucijas griežtinti mokesčių surinkimą ir vykdyti atsakingą fiskalinę politiką; pabrėžia, kad plačios apimties struktūrinėmis reformomis turėtų būti remiamas finansų konsolidavimas ir todėl ragina vyriausybę įgyvendinti struktūrines ekonomikos reformas, kurias vėluojama įgyvendinti, pvz., Planavimo ir statybų įstatymą, kad būtų pagerinta investicijų ir verslo aplinka, toliau remti mažąsias ir vidutines įmones, kad jų skaičius augtų, kovoti su dideliu nedarbu ir skurdu, visų pirma regionuose, kuriuose daugiausia gyvena nacionalinės mažumos, ir įgyvendinti pensijų reformą siekiant sukurti tvarią pensijų sistemą; pakartoja, kad reikia nedelsiant panaikinti administracines kliūtis užsiimti verslu ir pabrėžia, kad svarbu greitai reorganizuoti valstybines įmones siekiant sumažinti nuostolius ir valstybės dalyvavimą

ekonomikoje; šiuo tikslu ragina Serbijos valdžios institucijas skatinti visiškai veikiančią rinkos ekonomiką, sukurti tvirtą mokesčio bazę ir parengti kovos su skurdu strategiją –tai pagrindiniai aspektai siekiant, kad Serbijos stojimas į ES būtų perspektyvus; primygtinai ragina Serbijos valdžios institucijas konsultuotis su pilietine visuomene bei verslo bendruomene ir įtraukti jas į naujų teisės aktų rengimo darbo grupes; primygtinai ragina Serbijos valdžios institucijas atkurti įmonių pasitikėjimą vykdant reglamentavimo ir teisinę reformą; pažymi, kad sėkminga struktūrinių ekonomikos reformų pradžia ir įgyvendinimas padės sumažinti didelę migraciją;

40. teigiamai vertina Restitucijos agentūros iki šiol atliktą darbą; ragina, kai tik įmanoma, grąžinti turtą natūra; teigiamai vertina Ūkio ministerijos sprendimą sudaryti išsamų viešojo ir valstybės turto sąrašą ir taip nutraukti neteisėtą jo įsigijimą siekiant privačių interesų; pabrėžia, kad išsamus viešojo ir valstybės turto sąrašas yra labai svarbus siekiant sėkmingai kovoti su sistemine korupcija, nes egzistuoja didelis faktinio ir oficialiai registruoto valstybės ir viešojo turto skirtumas;

41. ragina valdžios institucijas dėti visas pastangas, kad būtų sumažinti neigiami ekonomikos politikos padariniai, pvz., skurdas, nedarbas ir socialinė atskirtis, taip pat šalinti šių problemų pagrindines priežastis ir skatinti vystymąsi;

42. apgailestauja dėl pažangos stokos ir tolesnio vėlavimo praktiškai įgyvendinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių strategiją; pažymi, kad Serbija atsilieka nuo kitų paraišką pateikusių valstybių naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius, ir reiškia susirūpinimą dėl to, kad Serbijos 2020 m. atsinaujinančiųjų energijos išteklių tikslai nebus pasiekti; pabrėžia, kad vyriausybės konsultacijų procesai turi būti skaidrūs, ir apgailestauja dėl Serbijos valdžios institucijų nesugebėjimo atsižvelgti į tarptautinių finansinių institucijų nuomonę tvirtinant elektros energijos pirkimo sutartį;

43. apgailestauja, kad pernelyg mažai pažangos pasiekta aplinkos ir klimato kaitos srityse, ir ragina Serbijos valdžios institucijas nedelsiant priimti išsamią klimato strategiją, kuri atitiktų ES tikslus;

44. pabrėžia, kad Serbija, kaip ir kitos regiono šalys, ateinančiais metais turės įgyvendinti ES aplinkosaugos standartus ir nustatyti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslus, kaip ir 2020 m. atsinaujinančiųjų energijos išteklių tikslus, kuriuos jos jau patvirtino; pažymi, kad, kaip nurodyta Energijos bendrijos 2012 m. priimtoje energetikos strategijoje, Serbija planuoja padidinti elektros energijos gamybą iš anglies dideliuose kurą deginančiuose įrenginiuose, ir atkreipia dėmesį į tai, kad tokie planai prieštarauja planuojamam išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslui; todėl ragina Serbijos valdžios institucijas parengti su ES tikslais suderintą energetikos politiką ir visų pirma pasinaudoti naujausiu Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) sprendimu finansuoti 75 mln. EUR vertės projektą, skirtą kredito linijoms vietiniams bankams Vakarų Balkanų šalyse teikti perskolinimui privatiems ir savivaldybių lėšų gavėjams, pageidaujantiems investuoti į energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių priemones;

45. ragina Serbijos valdžios institucijas patobulinti vartotojų apsaugos politiką, visų pirma atsižvelgiant į bendruosius maisto saugos principus ir nacionalinės etaloninės laboratorijos įkūrimą; apgailestauja, kad genetiškai modifikuotų organizmų įstatymas dar nėra suderintas su ES teisės aktais;

46. remia Belgrado miesto valdžios institucijų rengiamą Belgrado kaip 2020 m. Europos kultūros sostinės kampaniją ir remia atitinkamus projektus, kurie priartintų Belgradą ir Serbiją prie ES kultūros požiūriu, visų pirma atsižvelgiant į įvairių etninių grupių sambūvį, įvairių kultūrų tarpusavio supratimą ir religijų dialogą;

47. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir Serbijos vyriausybei bei parlamentui.